

רשומות

הצעות חוק

14 במרס 1977

1298

כ"ד באדר תשל"ז

עמוד

214	חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 29), תשל"ז-1977
223	חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 30), תשל"ז-1977
224	חוק מס עזבונו (תיקון מס' 7), תשל"ז-1977

מבוא

קרן ההשוואה למשרתים במילואים הוקמה על-פי חוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ב-1952, כשנתיים לפני שנוסד המוסד לביטוח לאומי על-פי חוק הביטוח הלאומי. הפעלתה של קרן ההשוואה הוטלה על המוסד עם הקמתו ומאז הוא מנהל הלכה למעשה את עסקי הקרן, אולם עקב ההשתלשלות ההיסטורית נותר חוק התגמולים למשרתים במילואים כחוק נפרד מחוק הביטוח הלאומי.

מושגי היסוד והעקרונות שביסוד שני החוקים דומים מאד, כי שניהם מבטחים חוג דומה של מבוטחים מפני אבדן שכר או הכנסה במקרה שמאורע מסויים גורם למבוטח להפסיק שלא מרצונו את העבודה.

גם במישור הטכני הלך עם השנים וגבר הדמיון בכללי הזכאות, כדרכי הישוב השכר הקובע ובנהלי הביצוע של שני החוקים. הגביה לקרן ההשוואה היא חלק בלתי נפרד מהגביה לביטוח הלאומי; הפקידים המוסמכים והעוסקים בגביית דמי הביטוח ובתשלום הגמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי מוסמכים ועוסקים בגביית דמי הביטוח ובתשלום התגמולים למשרתים במילואים.

המעמד המיוחד והעצמאי, לכאורה, של קרן ההשוואה נראה היום מיותר ומכביד. מוצע על כן לבטל את חוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן - חוק התגמולים), ולשלב את הוראותיו, בתיאומים וכשינויים המחוייבים וכן בשינויים המוצעים בהצעת החוק, במסגרת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, בפרק מיוחד (פרק ו' 4), ו"ביטוח שירות מילואים" יהיה ענף ביטוח נפרד במסגרת הביטוח הלאומי.

עם ביטול חוק התגמולים יועברו כל הזכויות והחובות של קרן ההשוואה שהוקמה לפי החוק האמור למוסד לביטוח לאומי.

תיקוני החוק המוצעים מתייחסים לשני נושאים עיקריים:

(א) שינויים בעקרונות בקשר לתגמולים למשרתים במילואים;

(ב) אפשרות למתן סיוע משפטי לאדם התובע או הנתבע בבית-הדין לעבודה בעניינים הנובעים מחוק הביטוח הלאומי או מכל חיקוק שהמוסד לביטוח לאומי ממונה על ביצועו.

עיקרי התיקונים הם אלה:

א. שינויים בעקרונות

1) כיום זכאים לתגמול משרתים במילואים שבתכוף לפני שירותם במילואים היו עובדים שכירים, עובדים עצמאיים, תלמידים במוסדות להשכלה גבוהה שהוכרו במיוחד לצורך זה, אנשים כהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי בתנאים מסויימים, לומדים במוסדות תורניים וכן סוגים מיוחדים של מבוטחים אחרים. הזכות של תלמידים ולומדים במוסדות תורניים לקבלת תגמול מותנית בתשלום סדיר לקרן ההשוואה ברציפות ועד ליום תחילת השירות. מי שאינו נמנה על סוגי המבוטחים האלה אינו מקבל כל תגמול מאת קרן

ההשוואה בשל שירותו במילואים. הצעת החוק באה להעניק זכות לקבלת תגמול לכל משרת במילואים ללא יוצא מן הכלל וללא כל תנאים מגבילים.

שיעור התגמול המוצע למשרת במילואים שערב שירותו לא היה עובד או עובד עצמאי יהיה כשיעור של מינימום התגמול הקבוע היום בחוק, היינו 55% מהשכר הממוצע כמשק בצירוף תוספת יוקר.

2) לפי המצב הקיים משלמת המדינה לקרן ההשוואה תשלומי מעביד רק בשל עובדיה שאינם עובדים חדשים ושעבדו ברבע השנה שקדם לשירות במילואים פחות מ-75 ימים רצופים, ועובדים אלה מקבלים את התגמול מקרן ההשוואה. לעובדים האחרים, שהם הרוב המכריע של עובדי המדינה, משלמת המדינה את התגמול ישירות. מוצע לשנות מצב דברים זה ולראות במדינה מעבידה לגבי כל סוגי העובדים שהיא מעסיקה, כפי שזה קיים לגבי כל ענפי הביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי.

ב. מתן סיוע משפטי

המציאות הוכיחה כי חלק לא מבוטל של הפונים לבית-הדין לעבודה בעניני הביטוח הלאומי אינם מיוצגים ע"י עורכי-דין ורבים אף נמנעים מלפנות לבית-הדין לעבודה למימוש זכויותיהם אם המוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתם – הכל מחמת ההוצאות הכרוכות בכך. לעומת זאת מיוצג המוסד בבית-הדין לעבודה ע"י עורכי-דין, וכך נוצר אי-שוויון בין המתדיינים בפני בית-הדין.

בית הדין הארצי לעבודה המליץ כי סיוע משפטי יינתן לכל המתדיינים עם המוסד בבית הדין לעבודה.

מאז שנת 1972 פועלות לשכות לסיוע משפטי, בלתי תלויות, העוסקות במתן שירותים משפטיים למעוטי יכולת, ובין היתר גם בייצוג עניניהם של נזקקים בבתי הדין לעבודה. מוצע שלשכות אלו ירחיבו את תחום פעולתן ויחגו שירותיהם למתדיינים עם המוסד בבתי הדין לעבודה אף אם אינם מעוטי יכולת, הכל במסגרת תקנות שיוחקנו לענין זה.

מכיון שלא ניתן כיום להעריך מה יהיה מספר הפונים לקבלת הסיוע המוצע, וכוח האדם העומד לרשות לשכת הסיוע מצומצם, מוצע שיהיה אפשר להתחיל בהדרגה את החידוש המוצע.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 29), תשל"ז-1977

1. אחרי פרק 3' של חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968: (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

"פרק 4': ביטוח שירות מילואים

127סז. בפרק זה - הגדרות

"מילואים" - שירות מילואים כמשמעותו בחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב];

"מקסימום התגמול" - מקסימום ההכנסה החדשית הקבועה לתשלום דמי ביטוח מתולק בשלושים;

"מינימום התגמול" - 55% מהשכר הממוצע בצירוף פיצוי כמשמעותו בסעיף 1 מתולק בשלושים; צירוף הפיצוי יעמוד בתקפו עד 31 במרס שלאחריו;

"הכנסה" - ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח, לרבות הסכום שממנו היו מגיעים דמי ביטוח אילו המקסימום הקבוע לתשלום דמי ביטוח;

"תלמיד" - תלמיד הרשום במוסד להשכלה ואינו עובד ולא עובד עצמאי, לרבות מי שרשום כלומד בלימודים טרום-אקדמיים במסגרת מוסד להשכלה והוא אינו עובד ולא עובד עצמאי;

"מוסד להשכלה" -

(1) מוסד מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958;

(2) מוסד להשכלה על-תיכונית שאישר השר לענין פרק זה לאחר התייעצות עם שר החינוך והתרבות.

127סח. (א) מי שמשרת כחוק במילואים, ישלם לו אוצר המדינה בעד כל יום של שירות - תמש לירות.

תשלום מאת
אוצר המדינה

(ב) שירת אדם בהתייצבות אחת לא יותר מיום אחד - לא יהיה זכאי לתשלום לפי סעיף קטן (א) אלא אם נקבע בצו שנתן שר הבטחון בהתייעצות עם השר לגבי סוגים מסויימים של משרתים במילואים.

דברי הסבר

סעיף 127סז החדש קובע את העקרון כי כל אדם, ללא יוצא מן הכלל, יהיה זכאי לתגמול בעד תקופת שירותו במילואים. הסעיף מרחיב את חוג הזכאים שנקבע בסעיף 3 של חוק התגמולים (ראה מבוא, סעיף א-1).

סעיף 1 סעיף זה בא לשלב את הוראות חוק התגמולים בחוק הביטוח הלאומי ולהכניס שינויים בחוק משני סוגים: שינויים ותואומים המחוייבים מעצם מיווג חוק התגמולים עם חוק הביטוח, ושינויים אחרים שמטרתם העיקרית להעניק זכות לתגמול לכל אדם המשרת במילואים.

1 ס"ח תשכ"ח, עמ' 108; תשל"ז, עמ' 276; תשל"ז, עמ' 88; ה"ח 1288, תשל"ז, עמ' 156, עמ' 157; 1294, תשל"ז, עמ' 200.
2 ס"ח תשי"ט, עמ' 286.
3 ס"ח תשי"ח, עמ' 191.

(ג) השר באישור ועדת העבודה של הכנסת רשאי לשנות את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א).

127סט. כל אדם המשרת כחוק במילואים הזכאי לתשלום מאוצר המדינה לפי סעיף 127סט, ישולם לו תגמול בעד כל יום שירותו במילואים בשיעור כאמור בסעיף 127ע.

הזכות לתגמול

127ע. (א) שיעור התגמול ליום הוא:

שיעור התגמול

(1) לעובד - שכר העבודה הרגיל;

(2) לעובד עצמאי - הכנסתו הממוצעת;

(3) לכל אדם אחר - מינימום התגמול.

(ב) לא יפחת שיעור התגמול ליום ממינימום התגמול ולא יעלה על מקסימום התגמול.

(ג) מי שבתכוף לפני שירותו במילואים היה מובטל הזכאי לדמי אבטלה לפי פרק ו'1, לא יפחת שיעור תגמולו מדמי האבטלה ליום שהיה זכאי להם ערב שירותו במילואים.

127עא. (א) שכר העבודה הרגיל לענין סעיף 127ע הוא סכום הכנסתו של העובד בעד רבע השנה שקדם לשירותו במילואים בתוספת פיצוי כמשמעותו בסעיף 1 שהעובד היה זכאי לו אילו לא שירת במילואים ואילו עבד, מחולק בתשעים; ואולם מי שעבד ברבע השנה שקדם כאמור פחות מששים יום יהיה שכר עבודתו הרגיל שווה לסכום הגדול שבאלה:

שכר עבודה רגיל והכנסה ממוצעת

- (1) הסכום היוצא מחילוק הכנסתו בשלושת החדשים שבחר לעצמו מתוך ששת החדשים שקדמו לשירותו במילואים בתשעים;
- (2) מינימום התגמול.

(ב) הכנסתו הממוצעת של עובד עצמאי לענין סעיף 127ע היא החלק ה-360 של הכנסתו.

(ג) השר רשאי באישור ועדת העבודה של הכנסת לקבוע נסיבות מיוחדות שבהן יחושב התגמול לפי ההכנסה שהיתה לעובד בחודש שבו שירת במילואים אילו לא שירת ואילו עבד, ודרכי חישוב התגמול.

127עב. (א) לענין חישוב שכר העבודה הרגיל או ההכנסה הממוצעת יראו אדם שבתכוף לפני שירותו במילואים לא היה עובד או עצמאי, אך הפסקה בעיסוקו לא עלתה על התקופה שנקבעה לכך בתקנות, כאילו יצא למילואים ביום שחדל להיות עובד או עובד עצמאי, לפי הענין.

חישוב התגמול במקרים מיוחדים

(ב) מי שערב שירותו במילואים היה רשום כלומד במוסד להשכלה וגם עובד או עובד עצמאי, יחושב התגמול המגיע לו או כעובד או כעובד עצמאי, הכל לפי הענין, או, לפי בחירתו, כתלמיד.

ד ב ר י ה ס כ ר

שערב צאתו למילואים לא היה עובד או עובד עצמאי, זכאי לתגמול בשיעור תגמול המינימום.

לסעיף 127ע יש הרחבה לעומת סעיף 5 של חוק התגמולים: בעקבות הרחבת חוג הזכאים לתגמול, יהיה מי

(ג) היה אדם תוך 60 יום שלפני תחילת שירותו במילואים עובד וגם עובד עצמאי ותדל להיות אחד מאלה תוך תקופה זו – יחושב התגמול, בכפוף למקסימום התגמול, על-פי שני מקורות הכנסה אלו.

127עג. (א) על אף האמור בסימן זה רשאי השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסה, לקבוע בתקנות נסיבות ותנאים שבהם ישולם התגמול בשיעור מוגדל לכלל המשרתים במילואים או לסוגים מהם, ללא הגבלה של זמן או לתקופה מוגבלת, וכן לקבוע את גובה השיעור המוגדל, מקורות מימונו וסדרי תשלומיו.

(ב) הורה שר הבטחון לפי סעיף 127עו כי שירות מילואים יהיה שירות חירום, תהא הסמכות להתקין תקנות לענין סעיף קטן (א) בידי שר הבטחון בהתייעצות עם השר ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסה.

127עד. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות נוספות ומשלימות בדבר חישוב שכר העבודה הרגיל, ההכנסה הממוצעת, חישוב ההכנסה של מי שהיה עובד עצמאי בחלק משנת הכספים וכן בדבר חישוב התקופה של רבע שנה לענין סעיף 127עא.

127עה. (א) מי שערכ שירותו במילואים היה עובד וברבע השנה שקדם לשירותו עבד לפחות 75 ימים אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד, או מי ששכרו משתלם על בסיס של חודש או יותר, ישלם לו מעבידו את התגמול המגיע לו; התגמול ישולם לכל המאוחר ביום שבו היה משלם שכרו אילו לא שירת במילואים והוסיף לעבוד; דין התגמול המגיע לעובד לפי סעיף קטן זה כדין שכר עבודה.

(ב) מי שערכ שירותו במילואים לא היה עובד כאמור בסעיף קטן (א), ישלם לו המוסד את התגמול.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגי מקרים, שבהם ישולם התגמול לעובד במישרין מאת המוסד, על אף האמור בסעיף קטן (א).

קביעת תנאים
ובסיבות לשיעור
מוגדל של התגמול

תקנות נוספות
ומשלימות

תשלום התגמול

ד ב ר י ה ס כ ר

למשרתים במילואים מומן על-ידי אוצר המדינה. בעקבות לקחי מלחמת יום הכיפורים בכל הנוגע לתשלומים למגויסים מוצע לבטל את ההוראה האמורה ולשנות את שיטת התשלומים באופן שהמוסד ישלם גם בעיתות חירום את התגמולים כמקובל, אלא שצה"ל ישלם מקדם מה אחידה על חשבון התגמול המגיע לכל מגויס והמוסד ישלם את התגמול עד כדי השיעור המגיע לפי החוק.

יחד עם זאת, לאור האפשרות שבשעת חירום לא יהיו מספיק כספים בידי הענף למימון התשלומים למגויסים, מוצע לקבוע הוראה שלפיה כל גרעון שיווצר בענף ביטוח שירות מילואים יכוסה מאוצר המדינה. הוראה דומה לגבי ענף ביטוח אבטלה קיימת בסעיף 217א לחוק הביטוח (ראה סעיף 16).

בסעיף 127עה יש שינוי לעומת ההוראה שבסעיף 13א (א) לחוק התגמולים, הקובע כי מי שערכ שירותו במילואים היה עובד לפחות 75 ימים רצופים אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד... ישלם לו מעבידו את התגמול המגיע לו. לפי המוצע, מי שערכ שירותו במילואים היה עובד ותוך רבע השנה שקדם לשירותו עבד אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד לפחות 75 ימים, ישולם לו התגמול על-ידי המעביד, גם אם ימי העבודה אינם רצופים.

לסעיף 127עו: סעיף 3 (ב) לחוק התגמולים קובע, כי הכרזה של שר הבטחון על שירות מילואים כעל שירות חירום מפסיקה את פעולות קרן השוואה והתשלום

127עו. (א) הורה שר הבטחון כי שירות מילואים יהיה שירות חירום לענין פרק זה -

תשלום מקדמה
ע"י צה"ל

(1) ישלם צבא-הגנה לישראל מקדמה לכל משרת במילואים, בשיעור השווה למינימום התגמול לכל יום שירות, על חשבון התגמול המגיע לו לפי פרק זה;

(2) שר הבטחון רשאי, בהתייעצות עם השר ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, להורות על הגדלת שיעור מינימום התגמול לכלל המשרתים במילואים או לסוגים מהם.

(ב) הוראות לפי סעיף קטן (א) אינן טעונות פרסום ברשומות.

(ג) המעביד או המוסד, לפי הענין, ינכה את סכום המקדמה ששולם לפי סעיף קטן (א) מסכום התגמול המגיע למשרת במילואים לפי פרק זה.

(ד) המוסד יחזיר לצבא-הגנה לישראל את הסכומים ששולמו לפי סעיף קטן (א).

127עו. אדם שהחל לשרת במילואים תוך תקופה שנקבעה לכך בתקנות מסיום שירותו הקודם במילואים שבעדו קיבל תגמול לפי חוק זה, יראוהו לענין חישוב התגמול בעד תקופת שירותו הנוסף כממשיך בשירותו הקודם, וזולת אם לטובתו הוא שחישוב התגמול ייעשה ללא התייחסות לשירותו הקודם.

תגמול בשירות
נוסף במילואים

127עו. המוסד יחזיר למעביד את התגמול שהמעביד שילם לעובדו לפי סעיף 127עו.

חזרת תשלומים
מאת המוסד

127עו. המוסד רשאי לנכות מכל סכום שהוא צריך להחזיר למעביד לפי סעיף 127עו חוב של דמי ביטוח המגיע ממנו למוסד.

ניכוי חוב

127פ. (א) המוסד רשאי, לאחר התייעצות בוועדת ביטוח שירות מילואים האמורה בסעיף 204 ובאישור השר, ליתן הענקות -

הענקות

(1) לנערים עובדים עד גיל 18 שנעדרו מעבודתם עקב השתתפותם בחינוך קדם צבאי, הכל לפי כללים שייקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת;

(2) לפיתוח שירותי רווחה למשרתים במילואים ובני משפחותיהם, לרבות ביצוע מחקרים ופעולות נסיוניות בקשר לכך.

(ב) סך כל ההענקות לשנה לפי סעיף קטן (א) לא יעלה על 0.25% מאומדן הגביה השנתית של דמי ביטוח שירות מילואים; השר,

דברי הסבר

של דמי ביטוח או חוב לקרן ההשוואה המגיע ממנו בעד עובדיו.
מוצע לאפשר למוסד גם ניכוי חוב של דמי ביטוח שבתשלומין חייב המעביד כעצמאי, בעד עצמו.

לסעיף 127עו: לפי סעיף 25א (ב) לחוק התגמולים, קרן ההשוואה רשאית לנכות מכל סכום שהיא צריכה להחזיר למעביד, בשל תשלומים ששילם לעובדיו, חוב

בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להגדיל את השיעור האמור עד ל-0.5%.

127פא. (א) הצעת התקציב של המוסד הנוגעת לאומדן אותו חלק התקציב המיועד לתשלום תגמולים תושתת על המספר המשוער של ימי שירות המילואים על-פי המידע שיספק משרד הבטחון למוסד לפני תחילת כל שנת תקציב.

אומדן תקציב
המיועד לתשלום
תגמולים

(ב) לא יאושר התקציב אלא לאחר שועדת הכנסת הדנה בתקציב הבטחון אישרה את המספר המשוער של ימי השירות במילואים.

127פב. (א) שולמו תגמולים בשנת תקציב פלונית בעד מספר ימי שירות שהוא פחות ממספר ימי השירות שאישרה לאותה שנת תקציב ועדת הכנסת הדנה בתקציב הבטחון, והפחתה זו באה מטעמי חסכון על-פי הצעת משרד הבטחון, רשאי השר להורות למוסד לשלם לזכות משרד הבטחון את ההפרש, כולו או חלקו, שנוצר עקב חסכון זה, הכל לפי כללים שקבע השר בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת; לענין זה, "משרד הבטחון" – גם משטרת ישראל במשמע.

תשלום ההפרשים
למשרד הבטחון

(ב) כל תשלום של הפרשים למשרד הבטחון לפי סעיף זה ימצא ביטוי במסגרת חוק התקציב.

127פג. מעביד ועובדיו, או מעביד בלבד, שנהגו לשלם תשלומים לקופת תגמולים או לקופת פנסיה או לקופה או לקרן כיוצא באלה, יהיו המעביד והעובד הזכאי לתגמול לפי חוק זה, או המעביד בלבד, הכל לפי הענין, חייבים לשלם תשלומים לאותה קופה או לאותה קרן בעד פרק הזמן שהעובד שירת במילואים, כאילו העובד לא שירת במילואים והוסיף לעבוד.

הפרשות לקופות
תגמולים וכו'

127פד. מי שנושא עונש מאסר בפרק הזמן שבו הוא משרת במילואים מאבד, לתקופת מאסרו, את זכויותיו לכל תשלום לפי פרק זה.

איבוד זכויות

127פה. פרק זה, פרט להוראות סעיף 127סח, לא יחול לגבי –
(1) שוטר כמשמעותו בחוק המשטרה (גכים ונספים), תש"ו-1955;
(2) סוהר כמשמעותו בחוק שירות בתי-הסוהר (גכים ונספים), תש"ך-1960;
(3) שומר הכנסת כמשמעותו בחוק משכן הכנסת ורח" בתו, תשכ"ח-1968.

סייג לתחולת
הוראות

דברי הסבר

לסעיף 127פה בנוסף לשוטר וסוהר, שעליהם לא חל חוק התגמולים, מוצע להוציא מתחולתו של ביטוח

- 4 ס"ח תשט"ו, עמ' 74.
- 5 ס"ח תש"ך, עמ' 37.
- 6 ס"ח תשכ"ח, עמ' 197.

2. בסעיף 142 לחוק העיקרי, במקום פסקאות (1) ו-(2) יבוא:
 " (1) אופן תשלומן של גמלאות ומועדי תשלומן";
- תיקון סעיף 142
3. בסעיף 143 (ה) לחוק העיקרי, במקום פסקה (3) יבוא:
 " (3) תגמול לפי פרק 4";
- תיקון סעיף 143
4. בסעיף 157 (א) לחוק העיקרי, במקום "דמי ביטוח זקנה ושאיירים ואימהות" יבוא
 "דמי ביטוח זקנה ושאיירים, דמי ביטוח שירות מילואים וכן דמי ביטוח אימהות";
- תיקון סעיף 157
5. בסעיף 168 (א) לחוק העיקרי –
 (1) בפסקה (1), בסופה יבוא "או פרק 4";
 (2) פסקה (4) – תימחק.
- תיקון סעיף 168
6. בסעיף 169 לחוק העיקרי –
 (1) בכותרת השוליים, המלה "תקופות" – תימחק;
- תיקון סעיף 169

דברי הסבר

סעיף 5 (1) סעיף 168 (א) (1) לחוק העיקרי קובע לאמור:
 "168. (א) לענין תשלום דמי ביטוח לא יראו כהכנסה –
 (1) גימלה לפי חוק זה, למעט גימלה לפי סרך 3'";

מאחר שדין התגמול המשתלם למשרת במילואים כדין שכר עבודה (סעיף 13 לחוק התגמולים וסעיף 127 ע"פ המוצע לחוק העיקרי), הוא צריך להיחשב כהכנסה לענין תשלום דמי ביטוח, ומכאן התיקון המוצע.

(2) בסעיף 168 (א) פסקה (4) מוציאה מגדר הכנסה לענין תשלום דמי ביטוח את "התשלום המיוחד מאוצר המדינה למשרת במילואים בשירות ששר הבטחון הכריז עליו שהוא שירות חירום לפי סעיף 3 (ב) לחוק התגמול לים. בעקבות הביטול המוצע של ההסדר של סעיף 3 (ב) לחוק התגמולים (ראה דברי הסבר לסעיף 1 סעיף 27 ועו לחוק העיקרי) מתבקשת המחיקה של פסקה (4) האמורה.

סעיף 6 סעיף 169 לחוק העיקרי, כותרתו "תקופות פטור מתשלום דמי ביטוח".

סעיף קטן (1) נותן פטור מתשלום דמי ביטוח בעד עובד שהגיע לו תשלום מיוחד לפי סעיף 168 (א) (4) לחוק העיקרי (ראה דברי הסבר לסעיף 5). עם ביטול פסקה (4) האמורה מוצע לבטל גם את סעיף 169 (1).

מוצע לפטור מבוטחים ברשות (כגון עקרות בית) מתשלום דמי ביטוח שירות מילואים. כתוצאה מכך תהיה עקרת בית, בין אם היא מבוטחת ברשות ובין אם לאו, זכאית לתגמול מילואים ללא חובת תשלום דמי ביטוח.

סעיף 2 סעיף 142 לחוק העיקרי קובע לאמור:
 "142. השר רשאי לקבוע בתקנות, בין לגבי כל הזכאים ובין לגבי סוגים מהם, הוראות בדבר –
 (1) אופן תשלומם של מענקים;
 (2) אופן תשלומם של קיצבאות ושל דמי לידה ושל דמי פגיעה ושל דמי אבטלה ומועדי תשלומם;
 (3) שיטת העיגול של גמלאות";

מוצע כי השר יוכל לקבוע בתקנות הוראות בדבר אופן התשלום ומועדי התשלום של כל גמלה שנתן המוסד.

סעיף 3 סעיף 143 (ה) לחוק העיקרי קובע לאמור:
 " (ה) לא יהיה אדם זכאי לדמי אבטלה בעד התקופה שבה הוא זכאי לאחד מאלה:

(3) תגמולים המשתלמים לפי חוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ט–1959 [נוסח משולב];
 התיקון המוצע הוא טכני בלבד.

סעיף 4 סעיף 157 (א) לחוק העיקרי קובע לאמור:
 "157. (א) כל מבוטח לפי סרך ב' ישתלמו בעדו דמי ביטוח זקנה ושאיירים ואימהות, בין שהוא מבוטח גם לפי סרך ד' ובין שאינו מבוטח לפיו";

בעקבות השילוב והקניית זכות לתגמול לכל משרת במילואים, מוצע כי כל מבוטח לפי סרך ב' לחוק ישולמו בעדו דמי ביטוח שירות מילואים. שיעור דמי הביטוח יקבע בלוח ' לחוק העיקרי (ראה סעיף 18).

(2) סעיף קטן (ו) – בטל;

(3) אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:

"(ח) מבוטח ברשות לפי פרק ב' לא ישלם דמי ביטוח שירות מילואים.

(ט) מי שפרק ו' לא חל עליו כאמור בסעיף 127 פה לא ישולמו בעדו דמי ביטוח שירות מילואים."

7. בסעיף 181 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "או פרק ו'4".

8. בסעיף 186 לחוק העיקרי, בפסקה (5), אחרי פסקת משנה (ה) יבוא:
"1ה) מבוטח המצוי בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי כמשמעותם בסעיף 31 (א) (3);".

9. אחרי סעיף 191 לחוק העיקרי יבוא:

191א. השר ושר האוצר רשאים בנסיבות מיוחדות בשעת חירום לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר מתן פטור מלא או חלקי למעבידים מתשלום דמי ביטוח או הפרשות לקופות גמל, או בדבר הסדרים אחרים לענין זה, ובדבר דרכי השמירה על הזכויות הסוציאליות של העובדים המשרתים במילואים; כוחן של תקנות מכוח סעיף זה יפה על אף האמור בסעיף 127 פג, בפרק ח' או בתקנון של קופת גמל."

10. בסעיף 196 (ב) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "וכן קופת גמל כמשמעותה בסעיף 127 נגן וקרן חופשה לפי חוק חופשה שנתית, תשי"א-1951".

דברי הסבר

מטרת התיקון המוצע לאפשר לשר לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח גם לגבי מבוטח המצוי בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי.

9 סעיף לפי סעיף 31 לחוק התגמולים, שמקביל לו סעיף 127 פג לחוק העיקרי, קיימת חובה על המעביד והעובד להמשיך ולשלם לקופות הגמל גם בעד התקופה שהעובד משרת במילואים.

הסעיף המוצע בא להסמיך את שרי העבודה והאוצר לקבוע, בנסיבות מיוחדות בשעת חירום, הסדר מיוחד שמטרתו להקל על המעבידים בדבר התשלומים לקופות גמל וכן בדבר תשלום דמי ביטוח לאומי, ואת לאור לקחי מלחמת יום הכיפורים.

10 סעיף 196 א לחוק העיקרי ענינו סמכות לדרוש ידיעות רשמיות, וזו לשונו:

"196א. (א) על אף האמור בכל דין אחר, רשאי עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה אותו לכך לדרוש מכל עובד

7 סעיף בהתאם לחוק התגמולים הזכאות לתגמול אינה מושפעת מהפיגור בתשלום דמי ביטוח, חוץ מתלמידים ולומדים במוסדות תורניים. בעקבות השילוב יחול על התגמולים סעיף 181 לחוק העיקרי, סעיף קטן (א) בו שולל את הזכאות לגמלה או מביא להפחתתה מתמת פיגור בתשלום דמי ביטוח. כדי לא להרע את המצב הקיים, ולגבי תלמידים ולומדים במוסדות תורניים – אף להיטיב, מוצע להוסיף בסעיף קטן (ב), לרשימה של גמלאות שעליהן לא חל סעיף קטן (א), גם תגמול למשרת במילואים.

8 סעיף 186 לחוק העיקרי קובע לאמור:
"186. השר רשאי לקבוע בתקנות, הן בדרך כלל והן לסוגים, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח של המבוטחים המנויים להלן, וכוחן יפה על אף האמור בפ"ק זה, ובלבד שלא יהוייבו בתקנות לשלם דמי ביטוח מסכום העולה על מקסימום ההכנסה שלפיה משתלמים דמי ביטוח;".

7 ס"ח תשר"א, עמ' 234.

11. במקום הכותרת של סימן ב' לפרק י' לחוק העיקרי יבוא:

"סימן ב' : המועצה, המינהלה, הועדה לביטוח אבטלה והועדה לביטוח שירות מילואים"

12. אחרי סעיף 204א לחוק העיקרי יבוא:

- הועדה לביטוח שירות מילואים (א) 204ב.
- (1) השר ימנה ועדה ציבורית מיוחדת לביטוח שירות מילואים (להלן – הועדה לביטוח שירות מילואים) והשר או מי שהשר מינהו לכך ישמש יושב-ראש הועדה.
 - (2) חברי הועדה יהיו בא כוח שר העבודה, בא-כוח שר האוצר, בא-כוח שר הבטחון, נציגי עובדים, נציגי מעבידים ונציגי עובדים עצמאיים.
 - (3) נציגי העובדים בועדה יתמנו לאחר התייעצות בארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים, ונציגי המעבידים יתמנו לאחר התייעצות בארגונים ארציים של מעבידים שלדעת השר הם יציגים ונוגעים בדבר.
 - (4) השר יקבע בהודעה ברשומות את מספר חברי הועדה שהם נציגי עובדים ומעבידים, ובלכד שמספר נציגי העובדים יהיה כמספר נציגי המעבידים.
 - (5) נציגי העובדים העצמאיים בועדה יתמנו לאחר התייעצות בארגונים שלדעת השר הם מייצגים עובדים עצמאיים.
 - (6) תקופת כהונתה של הועדה לביטוח שירות מילואים היא ארבע שנים.
- (ב) הועדה לביטוח שירות מילואים מוסמכת –
- (1) ליעץ לשר בהתוויית המדיניות של ביטוח שירות מילואים;
 - (2) ליעץ לשר בהתקנת תקנות הנוגעות לביטוח שירות מילואים;

דברי הסבר

החוקשה השנתית, תשי"א-1951, תמציא לקרן ההשוואה לפי דרישתה, את כל הפרטים הנוגעים לשכרו של העובד, וכדי לאפשר למוסד לבצע כל הוראה שתותקן בנסיבות מיוחדות בשעת חירום מכוח סעיף 191א לחוק העיקרי, המוצע בסעיף 9 לעיל.

בסעיף 127ג לחוק העיקרי הוגדרה "קופת גמל" כך: "קופת גמל" – כל גוף שעל-פי הוראות הסכם קיבוצי או חוזה עבודה על מעביד להעביר אליו כספים – מכספי המעביד, מכספי העובד שנוכו משכרו או מכספי-שניהם – לשם צבירתן או הבטחתן של זכויות עובד הקשורות בעבודתו, בהפסקת עבודתו או בפרישתו ממנה או בביטוחו הסוציאלי."

של גוף ציבורי שיספק כל פרט הנדרש לענין חוק זה והוא בידעתו או ברשותו של אותו עובד, אך אין לחייב מכוח סעיף זה עובד כאמור לגלות פרטים שעליהם הוא חייב בשמירת סודיות לפי פקודת הסטטיסטיקה (נוסח חדש), תשל"ב-1972, לפי חוק בנק הדואר, תשי"א-1951, או לפי חוק בנק ישראל, תשי"ד-1954.

(ב) לענין סעיף זה, "גוף ציבורי" – המדינה, רשות מקומית, חברה שהממשלה משתתפת בהנהלתה וכל גוף אחר העומד לבקורתו של מבקר המדינה."

התיקון המוצע מתבקש כדי לשמור את ההוראה שבסעיף 13 (ב) לחוק התגמולים, לפיה קרן החופשה שבאמצעותה משתלמת לעובד תמורת חופשה לפי חוק

(3) ליעץ לשר ולרוח בהצעת תקציב ענף ביטוח שירות מילואים;

(4) לפקח על פעולות ענף ביטוח שירות מילואים;

(5) למלא כל תפקיד אחר לפי פרק 4'1 שיטיל עליה השר.

(ג) סמכויות הועדה לביטוח שירות מילואים בכל הענינים האמורים בסעיף קטן (ב) אינן נתונות בידי מועצת המוסד, אולם אם במסגרת פרק 4'1 הטיל השר על הועדה לביטוח שירות מילואים תפקיד הנוגע גם לענפי ביטוח אחרים, היא דינה בכל הנוגע לאותו תפקיד כדין כל ועדה שמונתה לפי סעיף 203.

(ד) הועדה לביטוח שירות מילואים רשאית למנות ועדות משנה, מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ולהעביר להן מסמכויותיה.

תיקון סעיף 205. בסעיף 205 לחוק העיקרי, במקום "ועדותיה והועדה לביטוח אבטלה" יבוא "ועדותיה, הועדה לביטוח אבטלה והועדה לביטוח שירות מילואים".

תיקון סעיף 207. בסעיף 207 לחוק העיקרי, אחרי "הועדה לביטוח אבטלה" יבוא "או של הועדה לביטוח שירות מילואים".

15. בסעיף 215 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (13) יבוא:
" (2ג) על אף האמור בסעיף קטן (ג) לא יועבר סעיף זכות או חובה מחשבון ענף ביטוח שירות מילואים לחשבון ענף ביטוח אחר."

תיקון סעיף 217 א. בסעיף 217 א לחוק העיקרי, אחרי "ביטוח אבטלה" יבוא "או בענף ביטוח שירות מילואים".

הוספת סעיף 234. אחרי סעיף 233 לחוק העיקרי יבוא:

234. (א) השר בהסכמת שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר מתן סיוע משפטי בתובענות בבית הדין לעבודה שהמוסד הוא צד בהן.

(ב) הסיוע המשפטי יינתן באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הפועלות לפי חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב-1972, ולפי הוראותיו והוראות התקנות לפיו, הכל בשינויים שייקבעו בתקנות לפי סעיף קטן (א).
(ג) בתקנות לפי סעיף זה מותר לקבוע שהסיוע יינתן בהדרגה לפי אזורים, לפי סוגי תובענות או לפי כל סיווג אחר."

דברי הסבר

סעיף 15. התיקון בא להבטיח שחשבון דמי הביטוח של ענף ביטוח שירות מילואים יתנהל כחשבון נפרד לגמרי.

סעיף 16. ראה דברי הסבר לסעיף 1, סעיף 127 עו לחוק העיקרי.

סעיף 17. ראה מבוא, סעיף ב.

סעיפים בעקבות השילוב מוצע להקים ועדה ציבורי-רית מיוחדת לביטוח שירות מילואים, כדוגמת הועדה הציבורית המיוחדת לביטוח אבטלה שהוקמה מכוח סעיף 204 א לחוק העיקרי. לועדה הציבורית המיוחדת לביטוח שירות מילואים יועברו הסמכויות שהיו נתונות למועצת קרן השוואה שפעלה מכוח סעיף 17 לחוק התגמולים.

8 סי' חש"ב, עמ' 95.

הניכוי משכר העובד לענין סעיף 161 (ג) באחוזים	אחוזים מההכנסה או השכר	ענף הביטוח	פרט
0.6	3.2	שירות מילואים	11

19. (א) חוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ט-1959 [נוסח משולב] 9 - בטל. ביטול.
 (ב) כל הזכויות והחובות של קרן ההשוואה מועברות בזה למוסד, והמוסד יבוא במקום קרן ההשוואה לכל דבר וענין.

20. (א) תחילתו של סעיף 17 ביום תחילה
 (ב) תחילתו של יתר הוראות חוק זה ביום

דבריו הפבר

סעיף 18 השיעור המוצע של דמי הביטוח לענף שירות מילואים זהה לשיעור הקיים של ההפרשות לקרן ההשוואה לפי חוק התגמולים.

9 ס"ח תשי"ט, עמ' 306.

מתפרסמת בזה הצעת חוק ממעם חברת הכנסת :

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 30), תשל"ז-1977,

1. בסעיף 198 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, בהגדרת "מתנדב", במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) מי שפעל בהתנדבות שלא בשכר למען זולתו, על פי הפניה מאת משרד ממשלתי, המוסד, רשות מקומית, ההסתדרות הציונית העולמית או הסוכנות היהודית לארץ ישראל או מאת גוף ציבורי אחר שאישר שר העבודה לפי כללים, מבחנים ותנאים שנקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת, ובלבד שהתנדבות מחוץ לישראל תוכר רק בסוגי מקרים שאישר שר העבודה בצו; לענין זה, "הפניה" - הפניה מוקדמת שנעשתה למטרות שיש בהן תועלת לאומית ציבורית ונקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת, ובתנאים ובסייגים שנקבעו כאמור;"

חברת הכנסת אסתר הרליץ

1 ס"ח תשכ"ח, עמ' 108; תשל"ז, עמ' 167; ה"ח תשל"ז, עמ' 214.

חוק מס עזבון (תיקון מס' 7) תשל"ז-1977

תיקון סעיף 22 .1 בסעיף 22(3) לחוק מס עזבון, תש"ט-1949: (להלן - החוק העיקרי), במקום "60,000" יבוא "95,000".

תיקון סעיף 22 .2 בסעיף 22(א) לחוק העיקרי -
 (1) בפסקה (1), במקום "100,000" יבוא "160,000";
 (2) בפסקה (2)(א), במקום "60,000" יבוא "95,000";
 (3) בפסקה (2)(ב), במקום "40,000" יבוא "65,000";
 (4) בפסקה (2)(ג), במקום "60,500" יבוא "95,000", ובמקום "80,500" יבוא "130,000";
 (5) בפסקה (3), במקום "20,000" יבוא "30,000" ובמקום "40,000" יבוא "65,000".

החלפת סעיף 22 .3 במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:
 72. אלה שיעורי מס העזבון:

שיעורי מס עזבון	אלה שיעורי מס העזבון:
5%	על כל חלק מ-150,000 לירות הראשונות -
10%	על כל חלק מ-150,000 לירות נוספות -
15%	על כל חלק מ-150,000 לירות נוספות -
20%	על כל חלק מ-200,000 לירות נוספות -
25%	על כל חלק מ-200,000 לירות נוספות -
30%	על כל חלק מ-200,000 לירות נוספות -
35%	על כל חלק מ-200,000 לירות נוספות -
40%	על כל חלק מ-500,000 לירות נוספות -
45%	על כל חלק מ-500,000 לירות נוספות -
50%	על כל חלק מ-1,000,000 לירות נוספות -
55%	על כל חלק מ-1,000,000 לירות נוספות -
60%	על כל סכום נוסף -

תיקון סעיף 25 .4 בסעיף 25 לחוק העיקרי, במקום "450,000" יבוא "720,000" ובמקום "150,000" יבוא "240,000".

תיקון סעיף 6 .5 בסעיף 6(5) לחוק העיקרי, במקום "15,000" יבוא "75,000".

תיקון סעיף 10 .6 בסעיף 10(ב) לחוק העיקרי, במקום "25,000" יבוא "40,000".

1 ס"ח תש"ט, עמ' 187; תשס"ז, עמ' 45; תשי"ז, עמ' 143; תשכ"ד, עמ' 179; תשכ"ט, עמ' 190; תשל"ה, עמ' 232; תשל"ז, עמ' 79.

7. אחרי פרק ו' יבוא:

הוספת פרק ו' 1

"פרק ו' 1: סמכות לשנות סכומים

סמכות לשנות את סכומי הניכויים ומדרגות המס

10.ב. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות את הסכומים המפורטים בסעיפים 2, 25, 6 ו-10."

8. תחילתו של חוק זה לגבי נכסי עזבון של מי שנפטר לאחר יום קבלתו בכנסת. תחילה

דברי הפכר

יותר תכופות את טבלת המס והניכויים לשינויים במדרד יוקר המחיה. הצעת החוק האמורה באה לממש מגמה זו.

בשנת 1975 תוקנה טבלת המס וסכומי הניכויים בחוק מס עזבון וזאת נוכח הירידה בערך הכסף מאז תוקן החוק ב-1964. בשעתו היתה הסכמה כי יש להתאים לעתים

חברי הכנסת שמחה ארליך ויהוקאל פלומין

